עין משפט נר מצוה

נח א ב נ מיי' פ"ט מה"ג מעה"ק הל' ה':

נט ד מיי' פ"ח מה"ג בית המקדש הל' ה:

שלמים שמחטן קודם פתיחת ההיכל . מפורש בפ"ק דעירובין (דף ב.) וכפ' התכלת (מנחות דף מב:): **הוא** עצמו אין נעשה אלא כפתח פתוח . [ד] שהוילון כח) משמשת עשוי לצניעות בעלמא אלא שיסתכלו בהיכל בשעת שחיטה דאי משום הכי יכולין כט) לסגור הדלתות :

גובהה מאי . תימה אי גובהה חציב הפסק א"כ כנגד המזבח יפסל שמפסיק [ה] ואין לומר משום דרואה פתח מלמעלה למזבח דהא סלקא דעתך השתא דגובהה שמנה מפסיק דליכא למימר משום דגובהה שמנה היה כותם כל הפתח דהא סבור שהיה הפתח גובה עשרים אמה כדפריך בסמוך [ה] וא"נ דבזמן פ"ק (דף מז:) [ו] נבי כהן שנכנס מזרח פרה שהיה כותל מזרחי נמוך שיוכל לראות פתח אהל מועד וקאמר התם דדרך פלגא אמתא עילאה היה יכול לראות ושמא היינו דוקא [ז] הזאה שהיתה מעומד אבל שחיטה [ו] היתה מיושב ואכתי תיקשי מכנגד המזבח אמאי כשר לשחוט דלמאר כל העזרה כולה כשרה לשחיטה: **שני** פשפשין היו בבית החליפות . במסכת מדות (דף לה:) [ג] דאולם עודף עליו חמש עשרה אמה מן הכפון וחמש עשרה אמה מן הדרום והוא היה נקרא בית החליפות והיו לו שני פשפשין להכשיר את כל העזרה דאותו חלר עד כותל מערבי קרוי עזרה ולא כמו שפי' בקונטרס [ד] שהכל קרוי בית החליפות עד כותל מערבי [ה] ובפרק המזקין (ניסין מד:) גבי כהן גדול ביום"כ דקאמר דחזיה בפשפס ופי' בקונטרס דשני פשפסין היו [ו] *באותם החליפות ותימה גדול [ז] פירושו דדרך פשפסין לא היה יכול לראות [ז:] כלל ופי' רביו ריב"ן דחזיה דרך פשפס שעשו פשפסין לראות אם פיגל ואם נאו וגם זה קשה דלעיל פרק כל הפסולין (דף נג.) פריך ומעביד פשפס [ח] הכל בכתב מיד ה' עלי הסכיל ומפרש ה"ר יעקב מאורליי"ם דהשתא פשפס היינו דרך הגלוי שאחורי בית הכפרת מירלה משם [ט] דרך בית קדש הקדשים ובהיכל יכול לראות דרך פתח הגדול לאולם: **שנים** [ח] לפר. נבי שומרין מייתי להאי קרא בפ"ק דתמיד (דף כז.) תימה לי אחורי הכפרת היאך יכול לשחוט הא אינו יכול לראות שם פתח אהל מועד דרך מ) תלון דלפר בר דהא איכא שני פרכות בין היכל ובין קדשי הקדשים ובפרכת לא היה שום פתח אלא אחת פרוסה מן הדרום ואחת מן הכפון ויש לומר דהלון קרי פתח ורואה בו קדשי קדשים דלא גרע מאהל מועד כמו אחורי בית החליפות שהיו פשפסין וקרויין פתח ועי' כן כשר לשחוט עד כותל מערבי לפי שרואה בהן האולם שקרוי אהל מועד למלן דאמר מ') קדושת היכל ואולם אחד מילתא ג) ואת"ל דבשלמא שני פשפסין דבית החליפות הוו שני פתחים קטנים ומשמשין כניסה ויציאה ומיקרו פתח אבל מ") לפר בר תלון קטן ולא פתח מקרי ובסוף התענוגות (נקמן פב:) קרי ליה דרך משופש ולא מיקרי ביאה דרך שם ואי הוה נקב בפתחו של היכל לא היה יכול לשחוטו אם היה הפתח נעול על סמך תלון נקב קטן . ברו"ך : מ) [נעיל יד.] כ) מ"ה הגהה ולא נ"ל כו'

הוו לפני כג) : **דשתח לפו נקרן זוית** . של אולם מקלת הפתח פוחה לצפון ומקלתו למערב וכן בדרום : **אחורי בית הכפרת** . אחת עשרה אמה היה אויר כ"ל [ג] עד חומת העזרה למערב כזה* : **מאי** . במאי מתכשר לשחיטה דקאמר כל העזרה כשרה : **לוז** כמין תלון פרוח מן הגת שאחורי בית הכפרת לאחוי העזרה : **וסיינו דכתיב שנים עשר לפר בר** . כה) (בספר עזרא) (ד"ה מ פו) משתעי במספר כו) השומרים שהעמידו במקדש לכל הפתחין וקאמר שני שומרים העמידו לבר והיינו לאותו לוז: **כמאן דאמר כלפי לבר גרסינן** . כלפי חוץ לאחורי כל כותלי היכל מז) וקדשי קדשים : **אין מייתין משום עומאה** . הנכנס עמוה לבר הבית אינו אלא אם כן נכנס לתוך היקף חלל העזרה והוא היה

כמאי קא מיפלגי תנא קמא סבר תלתא קראי כתיבי חד לגופיה דניבעי פתח אהל מועד וחד להכשיר צדדין מ) וחד לפסול צידי צדדין וצפון לא איצטריך קרא ור' אליעזר סבר חד לגופיה דניבעי פתח אהל מועד וחד להכשיר צפון וחד להכשיר צדדין וצידי צדדין לא איצטריך קרא מאי שנא הכא נ) דכתיב פתח אהל מועד ומאי שנא התם דכתיב לפני אהל מועד קמ"ל כדרב יהודה אמר שמואל *דאמר רב יהודה אמר שמואל *שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולין שנאמר °ושחטו פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח ויקרא ג ולא בזמן שהוא נעול [ג] איתמר נמי אמר מר עוקבא בר חמא אמר רבי יוסי ברבי חנינא שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד בזמן [ד] שפתח ההיכל פתוח ולא בזמן שהוא נעול במערבא מתני הכי אמר רב [ה] יעקב בר אחא אמר רב אשי שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולים [ו] *ובמשכן קודם שיעמידו לוים את המשכן ולאחר שיפרקו לוים את המשכן פסולים פשיטא °מוגף בנעול דמי וילון מאי א"ר זירא [ז] הוא עצמו אין נעשה אלא כפתח [ח] פתוח גובהה מאי ת"ש דתניא *ר' יוסי בר' יהודה אומר שני פשפשין היו בבית החליפות [ט] וגובהן שמנה כדי להכשיר את העזרה בולה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים מאי לאו דאיכא קמייהו [ח] שמונה לא [י] דגבהו נינהו שמונה מיתיבי *כל השערים שהיו שם גובהן עשרים אמה ורוחבן עשר אמה פשפשין שאני והאיכא צדדין [יא] דמעייל להו בקרן זוית אחורי בית הכפורת מאי תא שמע דאמר רמי בר רב יהודה אמר רב לול קטן היה אחורי בית הכפורת [יב] גבוה שמונה אמות כדי להכשיר את העזרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים [יג] והיינו דכתי' °שנים לפר בר *מאי לפר בר אמר רבה בר רב שילא כמאן דאמר כלפי [יד] בר א"ר יהודה אמר שמואל אין חייבין משום טומאה אלא על אורך

כמאי קמיפלגי . מאי קמרבי ת"ק בחד מהכך קראי דמייתי לפון מק"ו דלמה רבי אליעזר למימר לא תרבייה מיניה דקרא לצפון אלעטריך : **דיבעי פתח אהל מועד** . כדאמרי' לקמן שאם אין סם פתח מו) [כגון] קודם שיפתחו הדלתות וקודם שיעמידו הלוים את המשכן ולאחר תורה אור שפירקוהו לא היה שוחט : **ומד לפכשיר לדדין** . כל רוחב העזרה דלא תימא כנגד הפתח דוקא לכסי הדר כתב לפני ולא כתיב פתח וכל האויר בכלל לפני דלא כתיב כנגד : **ומד לפסול לידי לדדין** . כגון לשמות ואפילו תוכן קדש פסולות לשחיטה כדלקמן דלא תימא מדפתח לאו דוקא לפני נמי לאו דוקא אלא שיהא אהל מז) נעוי לכסי הדר כתיב לפני לימרא דדוקא הוא ולא לשמות : יז) **לפון לא אילטריך קרא** . דמק"ו קלתי : **ומד לפכשיר לפון** . דק"ו מטוטי ממטיט ליה לאיך גיסא וק"ו דרבנן לא דרים דאיכא למימר *להאי קבע לפון ולהאי שאר רוחות דמאי קדושתיה דלפון מדרום אלא דקביעת מקום בעלמא הוא : **ולידי לדדין** . לפסול לא אילטריך קרא (מ) אתריצא יח) : [נ] **לפני** . כתיב בקרא קמא : **בזמן שהוא פתוח** . לשון פתח אינו אלא החלל והפותח והמועל קרוי דלת : **מוגף** . סגור ולא נעול כמו הגפת דלתות (ערכין דף יח:) : **וילון** . פרוס כנגד הפתח מי הוי כנעול או לא : **הוא עצמו** . וילון עצמו אינו חשוב אלא כפתח פתוח דלגניטותא בעלמא עביד : **גובהה** . כגון תל או עץ מונח כנגד הפתח מפסיק בין פתח לשחיטה [והפתח פתוח מאי] : **שני פשפשין היו בבית החליפות** . (עודף) שהאולם עודף על רוחב ההיכל לצפון ולדרום ט"ו אמה לכל צד וארכו יט) למזרח מן המערב אינו אלא י"ל אמות *ובכותל המערבי של אולם עודף היו חלונות לגנות סכינין מבחוץ ולכן קרוי החלר כנגדו עד כותל מערבי של העזרה בית החליפות ובאולם שני כתלים היו שני פתחים קטנים והכי נמי תניא לה בתוספתא בהדיא ר' יוסי בר' יהודה אומר שני פשפשין היו בבית החליפות ופתוחין למערב ומסקנא דאולם נמי קרוי אהל מועד : **לכסשיר את כל העזרה** . את כל שאר העזרה שאינו בכלל לפני אהל מועד על ידי פתח ראשון והוו לידי לדדין כגון מכנגד (זויות) כותל האולם ולמערב בצפון ובדרום כ) לבית החליפות ובית החליפות עצמו ואלו שני פשפסין מכסיין כל בית החליפות ולרחבו דקיימן מהשתא לפני ולקמן פריך הא איכא לדדין : **נאכילה קדשי קדשים** . קס"ד השתא דלאכילה נמי בעיא כא) פנים ולקמן אמרינן שמי מכלן לאכילה : **ס"ג מאי נאו דאיכא קמייהו גובהה שמנה** . שהיה כנגדן תל גבוה שמנה וס"מ גובהה לא פסיל : **לא דגביהי אינהו שמנה** . גובהן של בתחים ס' אמות : **פשפשין שאני** . שהן פתחים קטנים ואין משמשין כניסה ויציאה אלא לאכסוריי כב) בשמא בעלמא : **והא איכא לדדין** . היינו אויר שבין כותל אולם לכותל העזרה לדרום ולצפון דהוו להו לאחורי אותם פתחים ולא

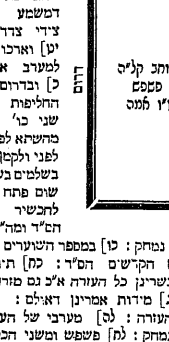

כד) אויר מרוחות היכל עד : כה) לפר בר בד"ה ותיבות ובספר עזרא נמחק : כו) במספר השוערים שהעמידו כו' שני שוערים העמידו לפר בר והיינו לאותו : כז) ההיכל וקדש הקדשים הס"ד : כח) תיבת משמשת נמחק : כט) לתניף הדלתות ותיבת לפנר נ"ש : ל) שמפסיק ומדמכשרינן כל העזרה א"כ גם מזרחי אם של מזבח כשר ואמאי ואין : לא) פ"ק אמרינן נבי : לב) דוקא הזאה : לג) מידות אמרינן דאולם : לד) בקונטרס פ"א דכל העזרה קרי ליה בית החליפות עד כותל מערבי של העזרה : לה) מערבי של העזרה ובפרק : לו) פשפשין היו בבית החליפות : לז) לראות בהיכל ותיבת כלל נמחק : לח) פשפש ושמני הכל : לט) תיבת דרך נמחק : מ) דאולם לפרבר תיבת הלון נמחק : מא) אבל פרבר . אות ל' נמחק :

הגהות צ"ק [מ] נוכח שמונה : [נ] הד"ל וכל"ל קבע אחריצא לפני כתיב בקרא קמא דמשמע דלדדין ולא לידי לדדין והס"ד : [ס] מחומת העזרה : [ע] נ"ל שהוילון שיהו משמש לצניעות כו' : [פ] והא דאמרי' ביומא פ"ק : [צ] שיחה מיוחד אבני : [ק] נוכח שמונה : [ר] הד"ל וכל"ל קבע אחריצא לפני כתיב בקרא קמא דמשמע דלדדין ולא לידי לדדין והס"ד : [ש] נ"ל שהוילון שיהו משמש לצניעות כו' : [ת] ולא דאמרי' ביומא פ"ק : [א] שיחה מיוחד אבני : [ב] לפרבר : [ג] לפר בר :

הגהות הב"ח (מ) רש"י ד"ה ולידי לדדין וכו' אחריצא דלפני דכתיב בקרא קמא משמע לדדין ולא לידי לדדין :

שיטה מקובצת

מ) **וחד** לפסול צידי צדדין . פ"ה דס"ד דמדפתחה אהל מועד לאו דוקא כו' עד לפני אהל מועד מ) לומר דצידי צדדין דהיינו בית החליפות פסולים אם לא היו לחם פשפשין דאם לאו קרא דהכא ה"תי אומר דהוא כשר אפילו בלא פשפשין לכך צריך קרא לפסול צידי צדדין ולכך קאמר בסמוך דצריך פשפשין להכשיר צידי צדדין דהיינו בית החליפות דאין [לומר] דצידי צדדין דהכא דפסלינן להו לאו היינו בית החליפות אלא לשכות א"כ למה לי קרא להני תיפוק ליה משום דאמרינן בשפעתין דלשכות לא קדישי אבל [נראה (רצידי) צדדין] היינו כל מה שאינו כנגד הפתח דהיינו כל רוחב שלפני אהל מועד למזרח והא דפריך לקמן והא איכא צדדין גבי בית החליפות אין הפירוש כי הכא דהכא מכשירין בצדדין בלא פתח דקרן זוית משום [דמיקרי] לפני אהל מועד אלא הוי פי' דלקמן כמו צידי צדדין דפסיל הכא אם לא יהיה בו פשפש ולכך מצריך לקמן לפתוח בקרן זוית והא דקרי ליה צדדין היינו משום דפ' תחילה אחורי הבכיסה של עריפת אולם על ההיכל דהיו שם פשפשין להכשיר העזרה ולהני בעי על צידי בליטה והא איכא צדדין אור שבין כותל האולם לכותל העזרה לדרום ולצפון שהעזרה עודפת על האולם לדרום ולצפון דהוי אחורי אותם פתחים ולא הוי לפני [אהל מועד] ומשני דפתח בקרן זוית של אולם מקצת הפתח פונה לצפון ומקצתו למערב דהיינו בית החליפות למערב וכן לדרום מקצת פונה למערב ומקצת לדרום צידי צדדין קרוי לכל מה שכנגד כותל ג) פתח בית המקדש מב' רוחותיו וצדדין נקרא כל מה שאינו כנגד חלל הפתח דהיינו כל רוחב החצר כו'. תוס' אחרות : כ) דכתיב ושחטו פתח אהל מועד ואמר שנא בהלחו דכתב בהו לפני אהל מועד מילתא אגב אורחא קא משמע לן : ג) נעול . וא"ת תיפוק ליה דנשחטו קודם התמיד של שחר ואמרינן מנין ג) שלא יהא דבר קודם תמיד של שחר ת"ל העולה עולה ראשונה וי"ל דהיינו למצוה אבל פסול ליכא : ד) בזמן שפתוח ולא בזמן: ה) רב אחא בר יעקב אמר : ו) פסולים שנאמר ושחטו פתח אהל מועד בזמן שפתוח ולא בזמן שהוא נעול תנ"ה שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות היכל פסולים

שנאמר ושחטו פתח אהל מועד בזמן שפתוח ולא בזמן שהוא נעול וכן במשכן עד שלא העמידו הלוים את המשכן ולאחר שפרקו לוים : ז) הוא עצמו כו' פי' הוילון אינו נעשה אלא כפתח בכף כך פי' הקונטרס הוא עצמו דינו כפתח פתוח ותימה דמנין לו זה הלא על זה היה שואל ועוד דהל"ל הרי הוא כפתח פתוח לכן נ"ל דה"ק אינו נעשה אלא בפתח בבית כלומר עיקר הוילון לצורך פתיחת הפתח נתקן ולהיות שם בשעת שחיטה לצניעות משום דאז הפתח צריך להיות פתוח דאילו לאחר שחיטה אינה צריכה הוילון דנגפר הדלתות מתו' הר"ש [ל"ל] : ח) פתוח גובהה מאי תימה כיון דמכשירינן כל העזרה א"כ גם מזרחי של מזבח כשר ואמאי והלא פסיק גובהו לא מזבח בין שחיטה לפתח ואמר מרי

מ) מולי נ"ל עד לגמרא דוקא הוא ולא לכסות ואלכן נראה לומר כו' . כ) נראה דכל הסיכל מב' רוחותיו . ג) עי' תוס' עיזוזין דף ב' ד"ה אלמנים מה שתיר' עוד בזה .

שיטה מקובצת

דודאי גובהו של מזבח אינו פסיק כיון דלצורך קרבנות הוא . לשון מהר"ש : ע) **ונגבה** שמונה להכשיר את כל העזרה : י) לא דבריהי אינהו שמונה ג"ל) צדדין אמר רב אדא בר אהבה דפתח ליה בקרן זוית תיבת דמעייל נמחק : יב) הכפורת להכשיר את כל העזרה והשאר נ מחק : יג) **קלים** ושנים היו ו ה יינו : יד) כלפי לבר: עו) פתח כנגן קודם : עז) אהל מועד נמוי : יח) מה"ד וצפון לא : יט) אחרינא דלפנו כתיב בקרא קמא דמשמע צדדין ולא צידי צדדין והד"א : יט) וארכו מן המזרח למערב אינו אלא : כ) ובדרום לצד בית החליפות עצמן ואלו שני כו' דקרינן ביה המשיחא לפנו: כא) **בעי** לפני ולקמן:כב)לאכשורי בשלמים בעלמא:כג)לפני שום פתח והיכי קתני להכשיר כל העזרה הס"ד ומה"ד דפתח ליה:

עין משפט

נט ה מיי' פ"ח מה"ג בית המקדש הל' ה:

שיטה מקובצת

עיזוזין ב. יומא פב:

הא דקבע לפלי לפון ולהאי שאר רוחות משום קדושתיה דלפון מדרום אלא דקביעות מקום בעלמא הוא ל"ק

[ע' תוס' מנחות לה. ד"ה מר אמר]

(מנחות לה) יומא עו. מדוח פ"ב מ"ג עו"ש *מ"ל וכתוכל המזרחי

[לקמן עו.]

ל"ל בית ובית ובית שם בנ"ל

ל"ל אמות

ל"ל אמות

ל"ל אמות

קדשי מזנין שעה שאני מזנין [ז] דתלתא הכתוב באהל מועד דכתיב (ויקרא ח) ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים:

לדם שנפסל בשקיעת החמה · פירש בקונטרס דלא מהניא ליה הלנה בראשם המוזה לאכשורי למחר לזריקה והיומה הכיתה למחן דתמר *אין ליה מועלת בראשו של מזבח אלא למחן דתמר מועלת למה לי קרא בלילה אין יכול לזרוק דביום לוותו כתיב (שם ז) ולמחר מיפסול בעמוד השחר כאימורים וכי תימא דאילטריך קרא משום אימורין דקיימא לן (לקמן דף פד.) אם עלו לא ירדו וקמ"ל בדם דירדו ואליבא דמאן אי לר"ג האמר לקמן פרק המזבח מקדש (דף פג.) דלא ירד אף בדם ואי לרבי יהושע הא אמר דאין המזבח מקדש פסולין שלא ירדו אלא בהקטרה ואם כן קרא דהכא למה לי ויש לומר דאילטריך קרא לפסול דם בליה משום דהוה אמינא דלא מיפסיל כי היכי דאין חייבין עליו משום פיגול ומתר ומיהו אין מעשה זה נכון והרי עליס ולבונה לר' שמעון (נעיל דף מו:) דאין חייבין עליהם משום נותר ומיפסלי בליה היכא דקדשו בכלי ועוד דהוה ליה למימר מכן לדם שנפסל בליה ויש לפרש שקיעת החמה הייט תחילת שקיעה קודם לאת הכוכבים [ז] כדאמר דמשקיעת החמה ועד לאת הכוכבים ד' מילין בפרק מי שהיה עמא (פסחים לד·) ותשוב יום לענין [ח] שמאוחן ביום ומפסוק מיותר ממעט ליה הכא מביום הקריבו [ט] ובכל דוכתא תשוב יום עד לאת הכוכבים כדאמר אף על פי שאין רלויה לדבר זכר לדבר ואתמא עושים במלאכה ותליים מחזיקים ברמחים מעלות השחר ועד לאת הכוכבים ואומר והיה לנו הלילה משמר ויום מלאכה בפ"ב דמגילה (דף כ:) והשתא לא הוי כמו שקיעת החמה דמסכת תענית (דף יב·) [כ] כל תענית שלא שקעה עליו חמה אינו תענית וקבלה בידינו בלאת הכוכבים וכמי שהיה עמא (פסחים דף לג:) כמי הכי משמע דנפסל הדם בשקיעת החמה שקודם לאת הכוכבים אלבע מילין דתשוב דרך רחוקה מן המודעים משום דלא מצי לירוקליס עד תחילת שקיעת החמה דקעבר [כא] עליה זמן שחיטת הפסח (ולאן) לדחות הוא דמי שהיה עמא רבנן עבוד הרחקה כדי שלא יבא לידי הרס"ל ויש

הלנת דם וכדי לזרוק בפסח והעמידו דבריהם במקום כרת והאי דלא תשיב ליה בפסחים בהדי אינך דפ' האשה (דף לב·) ה"ל לא תשיב תחיכת יבלתו והבאתו מחוץ לתחום דלא תשיב אלא דברים של חידוש והא דאמר בשמעתא כב] דנאכלין ליום אחד מתשבים בדמו משקשקע החמה הייטו תחילת שקיעה כג] ומדאוריתא ולא לאת הכוכבים דומיא כד] דאימורין ובשר דתשיב לקמן בהדי דם ומשקשקע החמה דלקמן לא הוי כמו משקשקע החמה כה] בעלמא דרגיל רבינו חס לפרש דשקיעה דווקא משמע תחילת שקיעה אבל משקשקע משמע סוף שקיעה משום דקשה ליה דבסוף פרק במה מדליקין (שבת דף לד:) כו] משמע משקיעת חמה עד לילה תלתא ריבוי מיל ובפרק מי שהיה עמא (פסחים דף לד.) משמע דמשקשקע החמה עד לאת הכוכבים אלבע מילין ותשיב ליה במדידת היום כז] *דמפרש רבינו חס דמשקיעה משמע תחילת שקיעה שהחמה מתחלת לינכס בעובי הרקיע *ואתי שפיר דתידיי דבסמוך קתני גבי כח] בשר קדשים קלים ובבשרם משקשקע החמה של יום שני הייטו על כרחך לאת הכוכבים הני עמי הא' לאת הכוכבים בא דם על גב שחלוקין זה מזה: [ועיין תוס' שבת לה· ד"ה תרי תילתי מיל ותוס' פסחים לד. ד"ה ר' יהודה ותוס' מנחות כ: ד"ה נפסל]:

אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלשים וחמש תני תנא קמיה דרב נחמן *בל העזרה היתה קפ"ז על רוחב קל"ה אמר ליה הכי אמר פ] לי אבא כגוזזה כהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ושוחטין שם קדשים קלים וחייבין משום טומאה למעוטי מאי אילימא למעוטי חלונות דלתות ועובי החומה תנינא *החלונות ועובי החומה כלפנים ואלא למעוטי לשבות ג] ואי בנויות בחול ופתוחות לקדש *והתנן 'תוכן קודש מדרבנן ודאורייתא לא והתניא ג] לשבות בנויות בחול ופתוחות לקדש מנין שהכהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ושירי מנחה *תלמוד לומר °בחצר אהל מועד יאכלוה התורה ריבתה חצירות הרבה ד] אצל אכילה אחת אמר רבא °לאכילה שאני אבל לענין טומאה לא והתניא *לשבות הבנויות לחול ופתוחות לקודש כהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ואין שוחטין שם קדשים קלים וחייבין משום טומאה לאו אמרת 'אין שוחטין תני נמי אין חייבין בשלמא אין שוחטין בעינא כנגד הפתח וליכא אלא אין חייבין אמאי וליטעמיך אין שוחטין מי לא עסקינן ה] דאיכא שחיטה כנגד הפתח דאי ליכא למאי איצטריך אלא אף על גב *דקא שחיט כנגד הפתח תני אין שוחטין משום דלא ו] קדיש תני נמי אין חייבין ולאכילה לא בעינן כנגד הפתח והתניא *רבי יוסי ברבי יהודה אומר שני פשפשין היו בבית החליפות גובהן שמונה ז] כדי להכשיר את העזרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים אמר רבינא סמי מכאן אכילה והכתיב °בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו קדשי שעה שאני: אמר רב יצחק בר אבודימי ח] מנין 'לדם *שנפסל בשקיעת החמה שנאמר °ביום הקריבו את זבחו יאכל ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב האי מיבעי ליה לגופיה

היה אורך קפ"ז על רוחב קל"ה כדתנן במסכת *מדות (דף לה·): למעוטי הכלכם לנסכות הבנויות חוצה לו ופתוחות לתוכו שלא נתקדשו בקדושת עזרה בשירי מנחה ובשיר של פגעיסו ובלאוריס ותומיס שמקדשים בהן את העזרה ובהליכה סביב כדתמרינן בשבועות (דף יד·): ה"ג תני תנא קמיה דרב נחמן כל העזרה תורה אור היתה אורך קפ"ז על רוחב קל"ה אמר ליה הכי אמר לי אבא כו': **ואוכלין שם קדשי קדשים** · *דהכי הוא פ] דהוה קדושה בקדושת אהל מועד לאכילת קדשי קדשים ופיפי מהכי לא קדיש עזרה והוא אהל כל העזרה ובכולו היכל ואולם ובית קדשי הקדשים והתא לאמורי בית הכפורת וי"ל אמה אויר מאמוריו: ושוחטין שם קדשים קלים *גרסינן י] וחייבין עליו משום טומאה: **סתלונות** · עובי אלל החלונות שבחומות העזרה סביב מבפנים ועובי החומה בראשה למעלה: **תנינא** · דקדיש והיכי מלי למעוטינהו: ה"ג אלא למעוטי לשבות בנויות בחול ופתוחות לקדש יא]: שהכהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ושירי מנחה תלמוד לומר בחצר אהל מועד כו'-זל"ג: ושוחטין שם קדשים קלים הכא וגם שאר לשון הכתוב בספרים שבוש הוא וכן הגהתי מספרו של רבינו: **הא אנן תנן תוכן קדש** · וליחייב עליהן משום טומאה: **מדרבנן** · מלות חכמים היא שלא יכנסו להן בטומאה אבל כרת וקרבן ליכא: **וסתנינא מנין לנשבות כו'** · ומדמרבינן להו לענין אכילה ס"מ קדושתם הן מן התורה דאי מדרבנן וקרא אסמכתא הוא היאך הקילו חכמים יב] לענקר דבר ולהכשיר מקום חול לאכילת קדשי קדשים: **אלרות הרבה** · במקום קדוש בחצר אהל מועד: **לאכילה שאני** · דרבי בה קרא חלרות הרבה: **ולאין שוחטין שם קדשים קלים** · דהא בעינן לפני אהל מועד למעוטי לדי לדדין: **לאו אמרת** · דקתני בה לאין שוחטין אלמא לאו קדשי הני נמי אין חייבין משום טומאה: **מי לא עסקינן** יג] **דאיכא שחיטה כנגד הפתח** · כשהיה פתחו מכוון כנגד פתחי בית החליפות: **קדשי שעה שאני** · גזירת הכתוב היתה במילואים אבל קדשי דורות אינהו דכתיב דאמר הקורה ריבתה חלרות הרבה: **ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב** · הכי גרסינן לה בכולה סוגיא יד] כך מלאתי מוגה והכי פירושה ביום הקריבו את זבחו שאתה הקרבה וזביחה ביום אחד ולא מהניא ליה הלנה בראשם המוזה לאכשורי מו] לזריקה למחר: לגופיה

[נעיל דף לה·]

[מנחות כ:]

[לקמן פז.]

סא ב מיי' פ"ז מה' מע' בית הבחירה הלכה ט ופ"י מהלכות מעה"ק הלכה ה:

סב ג ד ה ו מיי' פ"ז מה' מע' בית הבחירה הלכה ח:

סג ז מיי' פ"ח מה' מע' פסח"מ הלכה ט ופ"ד מהלכות מעה"ק הלכה ח:

פסחים פו. מעבר שני פ"ג מ"ח יומא כפ.

מדות למעוטי והד"ל ג"ק

דעד הכי כו' התם אהל אהל ג"ק

פסחים פה:

ג"ל גרסינן הס"ד ומה"ד למעוטי מאי חייבין עליו כו'

פסחים פו. מעבר שני פ"ג מ"ח יומא כפ.

דשחיטה כנגד ג"ק

תוספתא דמעבר שני פ"ח ע"ש

ג"ל ומפרש ג"ס

ג"ל ומפקר לחידי כו' ובמנחות שם כתבו בע"ל

שיטה מקובצת

א] אמר אבא כנון א כהנים אוכלין שם קדשי קדשים כו' וחייבין עליהן משום טומאה כו' למעוטי חלונות ועובי החומה: ב] לשבות אי דבנויות: ג] והתניא מנין לשבות בנויות כו' לקדש שהכהנים נכנסין: ד] חצרות הרבה לאכילה אמר רבא לאכילה שאני וטומאה לא והא אנן תנן תוכן קדש מדרבנן ודאורייתא לא והתניא מנין לשבות הבנויות בחול ופתוחות לקדש שהכהנים נכנסים לשם: ה] עסקינן דקא שחיט כנגד הפתח דאי שלא אצטריך: ו] דלא קדשי תני: ז] גובהן שמונה להכשיר את כל העזרה כולה לאכילת: ח] מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה · וא"ת ותיפוק ליה משום דאינו ראוי לכפרה רק באותו יום דהא בלילה אינו ראוי לזריקה משום דכתיב ביום צוותו ואם למחר הרי הוא נפסל בלינה בעמוד השחר בלא מעמא דשקיעת החמה ופ"ח דבעי היכא שהעלאתו מיד אחר שקיעת החמה קודם עמוד השחר בראשו של מזבח דלינה אינה מועלת בו וקשה חניתא מ"ד אין לינה (פועלת) בראשו של מזבח אלא לפ"ד מועלת מאי איכא למימר ופר"ת דמיירי הכא בתחלת שקיעה ואע"ג דמתחלת שקיעה ועד צאת הכוכבים ד' מילין הוא ואכתי יומא אפ"ה נפסל מתחלת שקיעת החמה מקרא דביום הקריבו דאם [אינו] ענין ללילה דמביום צוותו נפקא תנהו ענין לתחלת שקיעת החמה.

מהר"ם ; ע] הוא דהויא קדוש אות ה' ה' נמחק: י] נרסי' הס"ד ומה"ד למעוטי מאי דאין חייבין עליה: יא] לקדש והא אנן תנן תוכן קדש מדרבנן ומדאורייתא לא והתניא מנין ללשבות הבנויות בחול ופתוחות לקדש שהכהנים: יב] חכמים על דבר תורה להכשיר מקום חול: יג] עסקינן דקא שחיט כנגד: יד] סוגיא וכך מצאתי מוגה והכי פירושא: טו] לאכשורי זריקה למחר: טו] שאני · תימה כיון דתרוייהו נאכלים בעזרה כדמייתי לעיל תלמודא מתאבלו במקום מהור הרוויהו נמי לשון לפתח אהל מועד ועוד דבשום מקום לא אמרינן קדשי שעה שאני להחמיר אלא להקל וי"ל דה"ק שאני קדשי שעה דהיינו מילואים דנזירת הכתוב בכל מקום באהל מועד שנאמר ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים אבל קדשי דורות איתרבו כדאמרן התורה ריבתה חצרות הרבה · מהר"ם : יז] לענין ביום צוותו ומפסוק כו' תיבת שמצוותן נמחק : יח] הקריבו דאם אינו ענין ללילה דמביום צוותו נפקא תנהו לענין לתחילת שקיעת החמה : כ] דאמרינן כל : כא] תיבת עליה נמחק : כב] דאמר בשמעתא משום דנאכלין : כג] תיבת ומדאורייתא נמחק : כד] דומיא דבשר דת שיב לקמן : כה] ההמה דבעלמא : כו] מדליקין פליגי אי משקיעת ההמה עד לילה (תרי) [תלתא] ריבעי אי לא ובפרק מי שהיה עמא : כז] היום ומפרש ר"ת : כח] תיבת בשר נמחק :

אור לשלישי גרס כמו אור י"ד דלאור שלישי משמע לילה שאחר שלישי כמו לאור עיטורו דבשמעתא קמייתא דפסחים (דף ב):

ת"ל עד יום · פי' בקונטרס ביום זבחכם יאכל וממחרת והנותר עד יום השלישי בעוד שהוא יום האכלנו וקשה דהנותר הפסיק הענין וה"ל חיים מפרש עד יום השלישי ולא יום השלישי בכלל א"כ אינו נאכל בליל שלישי:

ונאכלין בכל העיר · פירש בקונטרס דכתיב בפרשת דלה אכל והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם ואת מעשרותיכם ואינה בספרי רבי עקיבא אומר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן וכתיב בהמה קרא ובכורות בקרכם ולאנכם ומלת קבע בהו מחילה שמע מינה דנאכלין בכל העיר ואימה גדול לפי' דהא כתיבי נמי התם כג) חטאות ואשמות דבעו קלעים והכי תניא בספרי מעשרותיכם ר"ש אומר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר דגן ואחד מעשר בהמה ותרומת ידכם אלו הביכורים כיצד שנאמר ונקח הכהן הטנא מידך ובכורות זה הבכור בקרכם ולאנכם אלו חטאות ואשמות ואלכתם שם לפני ה' אלהיכם כד) אלו המחילה *ושם לתמוה אמאי לא בעי בכור ומעשר מחילה כיון דכתיב בהו לפני ה' כמו שחיטה דדרשינן (לעיל דף לב·) לפני ה' בעזרה ועוד *אמרינן בתמורה בסוף אלו קדשים (דף כח:) אם ללמוד על הבכור שנאכל לפנים כה) (מן הקלעים) מן החומה אינו צריך כבר נאמר לפני ה' אלהיך תאכלנו וא"כ ליבעי לפנים מן הקלעים כשחיטה וקרא דנפקא לן מדכתיב לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגך וגו' ובכורות בקרכם ולאנכם דמשמע בשעריך הוא דלא תוכל לאכול הא בירושלים אכול ומעשר בהמה גמר העברה העברה מבכור ומיהו קשה דבההוא קרא נמי הא כתיבי חטאות ואשמות כדדרשינן בפ' בתרא דמכות (דף יז.) בקרך ולאכל אלו חטאות ואשמות וקרא לפרש דנפקא לן מדמקשינן בגמ' לחזה ושוק של שלמים כו) הנאכלין לשני ימים והוא הדין לענין שנאכלין בכל העיר ותודה ואיל נזיר ושלמים נפקא לן מקרא דחזה ושוק של מיל"ואין:

לשני ימים · פי' בקונט' בבכור ילוף לה בגמ' מעשר לא ידענא מהיכא ושוב כז) הגיה דילוף העברה העברה מבכור ותימה א"כ תפשוט מהכא דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בגז"ש כח) ולעיל אמרינן דאיתו חוזר ומלמד בגז"ש מדרבי יוחנן כט) וגרסה דמעשר ילוף משלמים בבנין אב מה שלמים קדשים קלים אף מעשר קדשים קלים דבכור נמי הוה אתי משלמים לי' ולא משום דמתנה לכהן וא"כ מעשר דלא הוי מתנה לכהן מנלן לי' · תימה ליתני נמי דאיתו אכל אלא על מלות ומרורים ותירץ ה"ר חיים דלא תניא אלא דבר שכנגדו ל) בקדשים והוא תלוק מהם דשאר קדשים נאכלין ביום ובלילה לא) עד היום ואכל אדם בכל מאכל ופסח אינו נאכל אלא בלילה עד חצות ומלמטיו ולי' נמי לא תנא מלות ומרורים דאין מעכבין א"כ לא אתו משום דגופיה לב) למה

הפסח אינו נאכל כו' · תימה ליתני נמי דאיתו אכל אלא על מלות ומרורים ותירץ ה"ר חיים דלא תניא אלא דבר שכנגדו ל) בקדשים והוא תלוק מהם דשאר קדשים נאכלין ביום ובלילה לא) עד היום ואכל אדם בכל מאכל ופסח אינו נאכל אלא בלילה עד חצות ומלמטיו ולי' נמי לא תנא מלות ומרורים דאין מעכבין א"כ לא אתו משום

לגופיה אם כן נימא קרא ביום זבחו יאכל הקריבו למה לי ש"מ ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב והילמא ה"ק רחמנא אי קריב דם האידנא א) ניתאכיל בשר האידנא ולמחר אי קריב דם למחר ב) ניתאכיל בשר למחר וליומא אוחרא אם כן נימא קרא ביום הקריבו יאכל זבחו למה לי שמע מינה ביום שאתה זובח אתה מקריבו ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריבו: איתמר המחשב לאור שלישי חזקיה אמר כשר רבי וחנן אמר פסול חזקיה אמר כשר דהא לא אינתיק לשריפה רבי יוחנן אמר פסול דהא אידחי ליה מאכילה האוכל לאור שלישי חזקיה אמר פטור ג) דלא אינתיק לשריפה רבי יוחנן אמר חייב דהא אידחי לי' מאכילה תניא כוותיה דרבי יוחנן ד) "קדשים הנאכלין ליום אחד °מחשבין בדמן משתשקע החמה ובבשרן ובאימוריהן משיעלה עמוד השחר ה) קדשים הנאכלין לשני ימים ולילה אחת מחשבין בדמן משתשקע החמה ובאימוריהן משיעלה עמוד השחר ו) ובבשרן משתשקע החמה של שני ימים: ת"ר יכול *יהו נאכלין לאור שלישי ודין הוא זבחים נאכלין ליום אחד וזבחים נאכלין לשני ימים ז) מה זבחים הנאכלין ליום אחד לילה אחריהן אף זבחים הנאכלין לשני ימים ח) לילה אחריהן תלמוד לומר °והנותר עד יום ²בעוד יום הוא נאכל ואינו נאכל לאור שלישי יכול ישרף מיד ודין הוא זבחים נאכלין ליום אחד וזבחים נאכלין לשני ימים מה זבחים הנאכלין ליום אחד תיכף לאכילה שריפה אף זבחים הנאכלין לשני ימים תיכף לאכילה שריפה ת"ל °ביום השלישי באש ישרף ²ביום אתה שורפו ואי אתה שורפו בלילה: **מתני'** הבכור והמעשר והפסח קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה ³ודמן טעון מתנה אחת ובלבד שיתן בנגד היסוד שינה באכילתן ⁴הבכור נאכל לכהנים והמעשר לכל אדם ט) ⁵ונאכלין בכל העיר בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד ⁶הפסח אינו נאכל אלא בלילה ⁷ואינו נאכל אלא עד חצות ⁸ואינו נאכל אלא למנויו ⁹ואינו נאכל אלא צלי: **גמ'** מאן תנא אמר רב חסדא ר' יוסי הגלילי היא דתניא *ר' יוסי הגלילי אומר חלבו לא נאמר אלא חלבם דמו לא נאמר אלא דמם לימד על בכור ומעשר ופסח שטעונין מתן דמים ואימורין לגבי מזבח כנגד היסוד מנא לן א"ר *אליעזר אתיא זריקה זריקה מעולה ועולה

בספרי ר' עקיבא אומר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן וכתיב (א) בההוא קרא בקרכם ולאנכם ומדלא קבע כא) בהו מחילה שמע מינה בכל העיר נאכלין: **לשני ימים ולילה אחד** · בבכור ילוף לה בגמ' מעשר לא ידענא מהיכא: **אלא בלילה** · כדכתיב בלילה הזה (שמות יב): **ואינו נאכל אלא עד חצות** · בגמ' ילוף לה: **למנויו** · שנמנו בדמי לקיחתו כדכתיב לפי אכלו תכוסו (שם): **גמ' מאן תנא** · מעשר ופסח בזריקה כב) מדמשו מתן דמיס בכור ומעשר ופסח דקתני שיעה בתלתן מכלל דמתן דמיס לא שיעה ובכבור כתיב ואת דמם תזרוק (במדבר יח): **דמו לא נאמר** · לך בכור שור וגו' אבל לר' ישמעאל פסח בספ"ק דנפקא לי' מתן דמים לפסח מודם שבמיך שפך (דברים יב)

[ע"י] פ"ה וקשה דאיר כתיב והנותר בפסוק דהיינו שנפסל ונעשה נותר וי"ל דהאי והנותר לא נפסל קאמר אלא נותר שלא אכל ביום הראשון כמצוותו דעיקר מצוה לאכלו ביום הראשון אע"פ שנאכלים ה) ליום ולילה וכן נמי אשכחן שמיקרי נותר אף על פי שעדיין כשר הוא לאכילה דכתיב והנותר ממנו יאכל ובפ"ק דפסחים פירשתי · תוס' מהר"פ: ט) ונאכלין בכל העיר כו' ג) ודבר תימה כו' עד ונראה דנפקא לן בכור מהיקשא דתודה ומעשר מבנין אב דשלמים כמו לענין ב' ימים ושלמים ותודה נפקא לן דנאכלין בכל העיר משום דכתיב תאכלו במקום מהור כדדרשינן לעיל ומאד תימה הוא אי אתי בהיקש לענין מקום אכילתן אמאי לא מפרש ליה תלמודא כמו לענין ב' ימים אלא ודאי ש"מ דלענין מקום אכילתן לא הוצרך התלמוד לפרש דזיל קרי בי רב הוא כדפי' הקונט' וליכא [למימר] דתלמודא נקט לפרש לענין ב' ימים ומסילא שמעינן לענין לכל העיר דארבעה דרוי ליה לפרושי לענין בכל העיר השטי קודם במשנה לכך נראה לריב"א דאע"ג דקרא איירי לענין חטאות ואשמות לענין הבאת מקום פ"מ לענין אכילה לא איירי לגבי חטאות ואשמות ותדע דהא גבי אכילה כתיב ואכלתם לפני ה' אתה וביתכם ובביתכם דהיינו נשים ואלו חטאות ואשמות אינן נאכלין אלא לזכרי בהונה (כלן שיין הגה"ס זז) [ס"א אלא ש"מ דאכילה לא קאי אכולהו ולא נכתבו בהאי קרא חטאות ואשמות לענין מקום אכילה אלא לענין הבאת מקום שיחד להם בשעת איסור הבמות להביאם שמה בבית הבחירה דלא נפקא לן מכתיב אהל מועד אהל מועד דאכלה דיקא כשנשתחטה בעזרה אז תאכל בחצר אהל מועד אבל אם היה שוחט בחוץ הייתי אומר דאינו צריך להביאו לאהל מועד לאכול לא נכתבו כאן חטאות ואשמות ואל תחטה אם (לאו) האי ואכלתם לאו אכולהו עניינא קאי דהכי נמי לא קאי אעולותיכם דעולה אין בה אכילה אבל קשה כו' עכ"ה] · וקרא דהבאתם שמה איירי בשני דברים לענין הבאת מקום דכתיב אשר יבחר לאיסור במות ולענין אכילה דכתיב ואכלתם מיהו קשה דהא כתיב בה אכילה לפני ה' ואיסא דהיינו העזרה דומיא דתודה ל) דלגבי שחיטה ה' דשאני ליה דכתיב בה אהל מועד הא"כ דקאמר היינו חעזרה אבל הכא לא כתיב אהל מועד: י) אומר דמו לא נאמר אלא דמם חלבו לא נאמר אלא חלבם לימד: יא) ללמוד על זמן אכילת שלמים שהוא ביום ובזחתן: יב) קרא לפני הקריבו: יג) שלישי חשב בשחיטה: יד) לוביהה דהיינו ליל שחחרת שלישי כמו אור ל"ד הס"ד: טו) הכהה כלומר מחשבנה חוץ לזמן דרוקת דמן משתשקע החמה הוא אם: טז) בקר הא כל: יז) ונו' הס"ד ומה"ד ביום השלישי ונו' בצו: יח) נמי מהתם ותיבת מהבא נמחק: יט) תיבת לו נמחק: כ) בכור נאכל לכהנים: כא) קבע להו: כב) בזריקה שמשוי מתן דמים כו' מכלל דבמתן דם לא שינה כו' תוזרוק (דמו יזורוק) ואיכא תנא דסבר לעיל דפסח ומעשר בשעיבה לכך בעי מאן תנא דסבר בזריקה · נירסת רש"י של מהר"פ: כג) אלהיכם במחיצה תיבת אלו ואות ה' נמחק: כד) תיבות מן הקלעים נמחק: כה) שלמים שנאכלין לשני ימים כו' לענין דנאכלין בכל העיר: כו) ושוב פירש בתשובה הגה"ה נמחק: כח) בנ"ש למאן דאמר לקמן היכנו ודבר אחר הוי היקש לעיל: כט) יוחנן ועוד דלעיל אצטריך דם ובהיקש ילפינן לפתן דם פסח ומעשר וחשתא בעשרשר למה לי קרא תיפוק ליה מנ"ש דהעברה העברה אלא ודאי העברה לא ניתן לדרש דברים הנו"ב לאחר שחיפרנו אלא דברים הנוהגים בחיותו ונראה דמעשר ילפינן משלמים מה שלמים קדשים קלים כו' ונאכלים כו' אף מעשר כו' ולא מצי למיפרך כמו לעיל דבכור מתנה לכהן כו' לשון מהר"פ: ל) שבנגדו בשאר קדשים: לא) ובלילה כל היום תיבת עד נמחק: לב) דגופיה ולא תנא אלא מצות שבנוף הפסח הס"ה: לג) מלא דלי לא"ש שנאכלים לשני ימים וכן נמי וכו' וכ"כ גם כרמב"ן כפי' כתוס' כפ' לו על קרא ביום זבחכם יאכל וגו' · ב) מלא דל"ל עי' תוס' ד"ה ונאכלין כו' ותימה גדולה לפי' כו' עד ומלא לפנה דנפקא לן וכו' ולי מלא דנפקא לן כו'.

פסחים ג. [ע"ש כמה שיטויים]

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה בכל העיר וכו' וכתיב ג"כ בההוא קרא:

לעיל לז. פסחים קד:

[נ"ל אליעזר]

גליון הש"ס
גמ' מתשכין בדמן משתשקע כתמה · עיין לעיל דף כט ע"א תוס' ד"ה למקום:

סד א מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה י:

סה ב מיי' פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה ו:

סו ג מיי' פי"ט מהלכות פסה"מ הלכה ד:

סז ד מיי' פ"ה מהלכות מעה"ק הלכה יז:

סח ה מיי' פ"ט שם הלכה כה:

סט ו מיי' פ"י שם הלכה ה:

ע ז מיי' פ"ח מהלכות קרבן פסח הלכה ח:

עא ח מיי' שם הל' יד:

עב ט מיי' שם פ"ב הלכה ח:

עג י מיי' שם פ"ח הלכה ד:

ל"ל ונס יש לתמוה אמאי כו' ל"ק

גי' הל"ר ועוד דבתמורה בסוף אלו קדשים דא נלמד על הבכור שנאכל לפנים מן החומה משום שנאמר פני ה' תאכלנו וא"כ ליבעי לפנים כו' כל"ל

שיטה מקובצת

ל) האירנא אכול בשר: כ) למחר אכול בשר: ג) פסור רבי יוחנן אמר חייב חזקיה אמר פטור דלא: ד) זבחים הנאכלין· תיבת קדשים נמחק: ה) עמוד השחר והנאכלין לשני ימים ולילה: ו) ובבשרן משתשקע החמה של שני (תיבת ימים נמחק)· פי' דאז הוי לילה דכל זמן שהוא יום כשר לאכילה כדקאמר בסמוך עמוד שהוא יום הוא נאכל וקשה לפי"ת דעד צאת הכוכבים לא הוי לילה ולא משקיעת החמה ופר"ת דמשתשקע החמה דהכא היינו סתוס שקיעה והוא זמן צאת הכוכבים מדשני בלישניה דהכא קאמר משתשקע החמה ולעיל גבי דם קאמר בשקיעת החמה ואע"ג דגם הכא גבי דם נקט נמי משתשקע החמה והוא ר"ל תחלת שקיעה כדפי' גבי דם וי"ל דאגב דנקט משת שקע דמשמע סוף שקיעה גבי בשר נקטיה לפי דאי לישנא גבי דם הוא"ת והיאך נפסל דם במחשבת שקיעה והלא בענין מקום זמן משלש לפסול נם בשר ואימורים ועדיין ליכא פסול לא באימורים ולא בבשר וי"ל דהאי חנא לא בעי זמן משלש מהר"פ: ז) ימים ולילה אחת: ח) ימים ולילה אחת לילה אחריהן ת"ל והנותר" ס"א יאכל עד יום: ת"ל כו' עד יום·

מעשר ופסח בזריקה כב) מדמשו מתן דמיס בכור ומעשר ופסח דקתני שיעה בתלתן מכלל דמתן דמיס לא שיעה ובכבור כתיב ואת דמם תזרוק (במדבר יח): **דמו לא נאמר** · לך בכור שור וגו' אבל לר' ישמעאל פסח בספ"ק דנפקא לי' מתן דמים לפסח מודם שבמיך שפך (דברים יב)

אליעזר אומר מתן דמים בכור ומעשר ופסח דקתני שיעה בתלתן מכלל דמתן דמים לא שיעה ובכבור כתיב ואת דמם תזרוק (במדבר יח): **דמו לא נאמר** · לך בכור שור וגו' אבל לר' ישמעאל פסח בספ"ק דנפקא לי' מתן דמים לפסח מודם שבמיך שפך (דברים יב)

ועולה גופה מנלן · כדי נסכה דהא מק"ו ילפינן לעיל בפירקין (דף נג·) והאי קרא לדרשא אחריתא כ) ומוקימנא וקיולא דכריס הוא דנקט לה מקרא דאי לאו ק"ו הוה ילפינן לה כמ) מינה: מי מה כו' אף כאן · *דכבור זריקה זריקה מעולה ילפינן מה להלן ד' מתנות שתים שהן תרבא : סביב בחטאת · במילואים ובעולה מסביב שמעינן ביה ד' מתנות ועוקא*ועולה גופה מנלן מ) דכתיב °אל יסוד מזבח העולה נ) למד על עולת חובה שטעונה יסוד אי מה להלן נ) שתי מתנות שהן ארבע אף כאן שתי מתנות שהן ארבע אמר אביי ד) למה לי למכתב °סביב בעולה סביב בחטאת *הוו שני כתובין הבאין כאחד *וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין הניחא למ"ד אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר הוי ה) אשם שלשה ושלשה ודאי אין מלמדין : ו) הבכור נאכל לכהנים : ת"ר מנין לבכור שנאכל לשני ימים ולילה ז) שנאמר °ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין הקישו הכתוב לחזה ושוק של שלמים מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בבור נאכל לשני ימים ולילה אחד וזו שאלה נשאלה לפני חכמים בכרם ביבנה בכור לכמה נאכל נענה ר"ט ואמר לשני ימים ולילה אחד היה שם תלמיד אחד שבא לבית המדרש ח) לפני חכמים תחלה ור' יוסי הגלילי שמו אמר לו רבי מנין לך אמר לו בני שלמים קדשים קלים ובכור קדשים קלים מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בבור נאכל לשני ימים ולילה אחד אמר לו רבי בכור מתנה לכהן מה חטאת ואשם אינו בנדר ונדבה מה חטאת ואשם נאכלין ליום ט) אחד אף בבור נאכל ליום אחד קפץ ר"ע ונסתלק ר"ט אמר לו הרי הוא אומר *ובשרם יהיה לך י) הקישן הכתוב לחזה ושוק של שלמים מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בבור נאכל לשני ימים ולילה אחד אמר לו י) היקישתו לחזה ושוק של שלמים ואני מקישו לחזה ושוק של תודה מה תודה נאכלת ליום ולילה אף בבור נאכל ליום ולילה אמר לו הרי הוא אומר ובשרם יהיה לך שאין ת"ל יא) לך יהיה ומה ת"ל לך יהיה *הוסיף הכתוב היוה אחרת בבכור וכשנאמרו דברים לפני ר' ישמעאל אמר להן *צאו ואמרו לו יב) לר"ע טעיתה תורה מהיכן למדה משלמים [וכי] דבר הלמד בהיקש *חוזר ומלמד יג) בהיקש הא אין עליך לידון בלשון אחרון אלא בלשון ראשון ור' ישמעאל האי לך יהיה מאי עביד ל' *לימד על בכור בעל מום שהוא מתנה לכהן *שלא מצינו בכל התורה יד) ור"ע יליף ליה מבשרם חד תם וחד בעל מום ור' ישמעאל מבשרם דהנך בכורות קאמר במאי קמיפלגי מ"ס *היומנו ודבר אחר הוי היקש ומ"ס לא הוי היקש בשלמא למ"ד לא הוי היקש היינו דכתיב °וכן יעשה לאהל מועד *בשם שמזה לפני ולפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר כך *מזה בהיכל וכשם שלפני ולפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם השעיר כך *מזה בהיכל אלא למ"ד הוי היקש מאי איכא למימר טו) *מקומות הוא דגמרי מהדדי

ומיהו לרבי שמעון קשה דאיכא מקומות אחרים ד' מתנות בעולה כדאמר לעיל ד' מתנות בעולה כדאמר לעיל ועוד למ"ד לעיל (דף נ·) בחטאת טהרן אמה מיל ואמה מיל ליטריך בחטאת סביב לגופיה אלא תאמר דסגי בשתי מתנות *בריחוב אחת בשתי קרנות ומזה סביב דעולה הוא *דמייתי דעולה סביב כתיב בעולה בפרשת זריקת מזבח ועוד דעולה אתיא זריקה זריקה משלמים: ואני מקישו לחזה ושוק של תודה · משום דלאומרא מקשינן : ורבי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש · תימה ונקשיה לחזה ושוק של איל מזיר דכתיב בהדיא ונתלבל ליום ולילה כדמרבינן לעיל מב) *בפ"ק (דף ד) ובפרק כל הסמוכין (דף לו·) מג) וכ"ת דהאי דמרבינן מבשר זבח תודת שלמיו תמיד הקישא מד) מ"מ היכי יליף לה לעיל מחטאת ואשם דליפינן *מההוא קרא ולעיל (דף כ·) ליכעיא לן אי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בבנין אב ולא איפשיטא וים לומר דמסתברא לאקושי לתודה שמוהגת בכל בהמה מה) *בבכור ולא לאיל מזיר דאיתו עהג אלא באיל מ"ל בשוק הימין כתב *ותודה ילפי' משלמים דכתיב בהו ימין לבל איל מזיר לא כתיב ביה ימין :

ואיבעית

מה שנרשם כאן בפ"ק דמרבי שלמי מזיר (ניחא ומי' לעיל דף ד ע"ש ול"ל כדמרבינן לעיל בפ' כל הסמוכין ל"ק

ל"ל נמי מהאי קרא

ל"ל בבכור

ל"ל בבכור ותודה ל"ק

ל"ל דכתיב בכורות

ל"ל בכורות ל"ק

ל"ל דמייתי

[קדושין כד. וש"נ]

[פסחים סה. ע"ש]

גי' הל"ק ד' רוחות כמוזכח

[מי' הוס' פסחים סד: ד"ה מתיל]

[בכורות כז:]

[בכורות כז:]

[יומא עה: ע"ש]

[לעיל מט: וש"נ]

[בכורות כז: לעיל נז:]

*[בכורות פב: וש"נ]

[מנחות עח. יומא נז.]

[יומא נז.]

[שם]

ל"ל דוא קנא כתלמוד כו' מי' קנא לגיומוד ל"ק

ל"ל ל"ק חזה ושוק לבכור לתודה ושלמים כו' כ"ל

ארבע מתנות (ועל תיבות שהן ארבע נרשם קע) : ד) למה לי למכתב סביב בעולה כו' תימה והלא אינם שוין דעולה היינו ב' מתנות כו' ועוד דתיא למטה וחטאת למעלה אלא אחמאת קאמר כו'' לשון מהר"ם : ס) אשם שלשה ושלשה דלא מצינו לשילף אשם מעולה דאיכא למיטרך מה לעולה שכן כליל ול"ל דבאשם נמי כתיב זריקה וילפינן בג"ש מעולה שמעונה יסוד דתחלת דמו וה"ה דהמ"ל הוי שלמים ג' כתובים הבאים [כאחד] דינאמר בהם זריקה וסביב : ז) ונאכלים ביום העיר וכו' [ת"ר מנין] : ולילה אחת שנאמר : ח) תיבות לפני חכמים נמחק : ט) א"ל בני נדון דבר מדבר ונלמד דבר מדבר שלמים קדשים קלים ואין באין על חטא ובכור קדשים קלים ואינו בא על חטא : י) ונלמד דבר : יא) מתנה לכהן ואינן באים בנדר ונדבה ובכור מתנה לכהן ואין בא בנדר ונדבה מתיבות מתיבות מה חטאת כו' עד תיבת ונדבה נמחק יב) ליום ולילה אחד אף בבור נאכל ליום ולילה אחד : יג) לו אתה היקשתו : טו) ת"ל יהיה לך יהיה לך ומה ת"ל יהיה לך ומה ת"ל יהיה לך הוספיה : טז) לו לעקיבא : יז) בהיקש : וא"ת ולילף בכור בהיקשא דחזה ושוק דאיל נזיר כתיב בגופיה ומן אכילתו בהדרשינן מובח תודת שלמיו לרבות שלמי נזיר לעיל וליכא למימר דגם זה חשיב היקש דאיתקש לתודה ואע"ג דאיכא יתורא דא"כ חטאת ואשם נמי לא נפקא אלא מהאי קרא וכיון דחשיב היקש ילפינן בכור לעיל מבנין אב דחטאת ואשם והלא דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בבנין אב ולעיל לא איפשט לן ול"ל דמחזה ושוק דאיל נזיר לא מצי יליף משום דהתם יש זרוע בשלה שנם הוא מתנה לכהן ובהאי קרא דבכור לא כתיב כי אם חזה ושוק דמשמע דמקיש בכור לחזה ושוק גרידא דליכא בהדיה מתנה לכהן · לשון מהר"ם : יח) התורה כולה ור"ע יליף ליה מובשרם הן : יט) ר' יוסי דמשמע דבשרם הוא כו' דבהיקש קמא איתקש פר ושעיר ובהיקש בתרא אקשינן היכל לבין הבדים הלכך היקשא בתרא לא הוי מעין היקשא קמא : כ) אחרינא איקשינא : כא) לה לתודה מהכא כ) לכותר אי דבכור והר"א : כב) מתנות שיסבב בדמה ארבע רוחות : כג) פריך דלמא לחזה ושוק דבכור : כד) תודה הוקש תיבות צריכון אנו לתקשיב מעיה : כו) משלמים בהלכה דכן כו' : כז) חידושה בלבד ת"ל וזאת תורת זבח השלמים וגו' : כח) בהיקש היאך דיור ומלמד על הבכור : כט) עו דכתיבי בקרא וכל לשון רבים דקרא לר' ישמעאל עליהו קאי והכי נמי : ל) אחר דלא כתיב בה חזה ושוק הס"ד : לא) ושוק של תודה נאכלין ליום כו' למד הלכך אינה חוזרת ומלמדת בהיקש הס"ד : לב) לתודת בת בהיקש : לג) נמר דלמעלה תיבות דבפנים נמחק : לד) עמעים שבע למטה כו' ובשעיר אחת למעלה בלחודי כתיבא והוה אתרא לה) משמע ושבע למטה לא כתיב ומגמרי תיבות ולפני הספורת בנחק : לו) בפנים בהיקש בהיקש דאחר אחר ילפינן דמקשת עבודות כל הנמצאות בו ומקצתו הוא לשר מהבריות והדר מיגמר פנים אחיכל דכן כו' לא היקשא השיב ליה הס"ד : לז) ת"ל קרא חוזר : לח) תודה עצמה הוקשה: לט) דאסביב דעולה לא קאי דאיצם דיך לאתויי לרבאמר : מ) ביה ואם אינו ענין לגופיה תנהו ענין לעולה והוי ב' כתובים בעולה ואין מלמדין ומיהו לר"י קשה דאמטרייך סביב לגוזרה : מא) עיין בהשמטות בסוף המסכת : מב) לעיל בפרק הפסולין ותיבות בפ"ק נמחק : מג) ואין לומר דהאי תיבות וכ"ת ל"ש : מד) בבכור הוא לאיל מזיר שאינו נוהג : מה) ל"ל ל"ל נלמד שמים דכבור ומעבר ופסח עשוינן מתן דמיס ולימוריון כלל הקרבנות קבעי כבח ומו' . כ) נלמה ד"ל מהכא הס"ד ומ"ד לי מה כו' לף כמן כלומר לי דכבור כו' .

עין משפט נר מצוה

עד א ב מי' פ"ס מהלכות מעה"ק הל' יב ופ"ע מהלכות עיה"ב הלכה ה :

שיטה מקובצת

ל) דכתיב אל יסור כו' פ"ה דכדי נסבא כו' היינו לשיטתו דלעיל אבל לפי' ריב"א אתי שפיר ואע"ג דאוקימנא לעיל בשירים בעולה לפי' רבינו חיים מ"ס [אמרינן נמי] בתחלת עולה ד ה ו א משמיה דקרא לפי' ריב"א ולפירוש רבינו חיים וא"ת אכתי תחלת דמים דכל הקרבנות כ נ ג ד היסוד מכלן לפי' רבינו חיים דלא [אתא] קרא דאל יסוד העולה רק בעולה וי"ל דילפינן לה נמי בג"ש דוריקה מעולה כמו בבור ומעשר ה"ת נמי לכל הקרבנות אלא משום דהוי קבעי על הבבור אי נמי מ) לאחר שפי' כל הקרבנות קבעי הכא בנגד היסוד מכלן ואכולהו קרבנות קאי וא"ת הלמאן דדריש בבור ומעשר מדם נבחיך ישפך לומר דדם בשפיכה שהם בנגד היסוד מגליה כיון דלא שייך ג"ש דוריקה ואין סברא לומר דפליג בהא דהא לא אשכחן שום חנא דפליג אלא בשפיכה אבל בנגד היסוד לא אשכחן שום חנא דפליג ודעת דמתני' דקתני בנגד היסוד מסברא אתי ככולי עלמא ותיריץ ריב"א דיסוד גופיה נפקא מישפך דלשון שפיכה משמע ששופך על גבי דבר אחר והיינו על גבי היסוד דהיינו דבר חלק אבל מאן דליף להו מאת דמם תזרוק לא הוי ידענן בנגד היסוד אלא מג"ש דוריקה · תו' מהר"פ : ב) על תיבות למד על עולת שטעונה יסוד נרשם מלעולה קי לחורות שאין זה מדברי התלמוד (ותיבת חובה נמחק) : ג) להלן ארבע מתנות אף כאן מסברא אתי ככולי עלמא ותיריץ ריב"א דיסוד גופיה נפקא מישפך דלשון שפיכה משמע ששופך על גבי דבר אחר והיינו על גבי היסוד דהיינו דבר חלק אבל מאן דליף להו מאת דמם תזרוק לא הוי ידענן בנגד היסוד אלא מג"ש דוריקה · תו' מהר"פ : ב) על תיבות למד על עולת שטעונה יסוד נרשם מלעולה קי לחורות שאין זה מדברי התלמוד (ותיבת חובה נמחק) : ג) להלן ארבע מתנות אף כאן

ומעבר ופסח עשוינן מתן דמיס ולימוריון כלל הקרבנות קבעי כבח ומו' . כ) נלמה ד"ל מהכא הס"ד ומ"ד לי מה כו' לף כמן כלומר לי דכבור כו' .

ל) לאלי ל"ל נלמד שמים דכבור ומעבר ופסח עשוינן מתן דמיס ולימוריון כלל הקרבנות קבעי כבח ומו' .